

PERSBERICHT

6 juni 2023

Verslag aan het Parlement van de Franse Gemeenschap

Reaffectatie van leerkrachten met verlies van opdracht binnen de Franse Gemeenschap

Het Rekenhof onderzocht het proces dat ten uitvoer werd gelegd om leerkrachten te reffecteren die in gedeeltelijk verlies van opdracht en in beschikbaarheid werden gesteld wegens ontstentenis van betrekking tijdens het schooljaar 2020-2021 binnen het georganiseerd en gesubsidieerd en het gewoon en gespecialiseerd onderwijs op lager en secundair niveau van de Franse Gemeenschap.

Vanuit functioneel oogpunt is dat proces bedoeld om de vraag naar betrekkingen van de leerkrachten in kwestie en de werkaanbiedingen bij onderwijsinstellingen waar sommige betrekkingen vacant blijven, op elkaar af te stemmen. Hoe doeltreffender het proces, hoe stabiel de educatieve teams. Vanuit financieel oogpunt moet het proces meerkosten voorkomen voor de betaling van twee leerkrachten voor eenzelfde betrekking, die zich zouden voordoen indien één van hen in beschikbaarheid gesteld zou blijven wegens ontstentenis van betrekking, of in gedeeltelijk verlies van opdracht zonder geldige reden, terwijl de andere zou worden aangeworven om de betrekking in te vullen. Hoe doeltreffender het proces, hoe kleiner het verschil tussen organieke en budgettaire opdrachten.

Aan dat proces zijn strategische en operationele doelstellingen gekoppeld. Het *Pacte pour un Enseignement d'excellence* beoogt de meeste reffectatiebewegingen te organiseren vóór het begin van het schooljaar en de betrokken leerkrachten in te zetten voor verschillende begeleidingstaken ten voordele van de instellingen. De bestuursovereenkomst van het Ministerie van de Franse Gemeenschap streeft onder meer naar een beperking van de termijnen waarbinnen men terug aan het werk gaat, de vereenvoudiging van mobiliteit tussen diverse netwerken en niveaus, en de optimalisering van de beschikbare resources voor reffectatie.

Voorgaande aanbevelingen

Na afloop van zijn onderzoek omtrent de reffectatiebewegingen tijdens het schooljaar 2005-2006 had het Rekenhof voornamelijk aanbevolen de definitie te verbeteren van de administratieve procedure ter compensatie van het verlies van opdracht, en een modern systeem aan te nemen voor gegevensoverdracht tussen de verschillende actoren van het proces.

Het Rekenhof merkt op dat de decreten van 2014 betreffende de hervorming van de bekwaamheidsbewijzen en de ambten en die van 2020 betreffende de bestrijding van het lerarentekort, het mogelijk maakten een reeks obstakels op statutair en administratief vlak weg

te werken. Daarnaast stelt het Rekenhof een zekere vooruitgang vast bij de elektronische gegevensuitwisseling. Er blijven niettemin zwakke punten bestaan, onder meer met betrekking tot de naleving van de reffectatietermijnen en de geschiktheid van de informatiesystemen.

Nieuwe aanbevelingen

In het licht van de resultaten van zijn onderzoek naar het reffectatieproces tijdens het schooljaar 2020-2021 besluit het Rekenhof dat het juridische kader waarop dat proces berust, niet onverdeeld gunstig is voor de effectieve implementatie ervan.

De regelgeving is complex en een bron van onduidelijkheden. Sommige begrippen zijn ambigu of moeten nog worden gedefinieerd. Bovendien vloeit uit de regelgeving een ongelijke behandeling voort, in die zin dat ze enkel aan leerkrachten van het georganiseerd onderwijs een degressieve bezoldiging toekent bij een gedeeltelijk verlies van opdracht van lange duur. In de praktijk is echter geen sprake van ongelijkheid, aangezien de bijbehorende regelingen niet worden toegepast. Zo heeft de degressiviteit van de wachtwedde, die de wetgever in 2009 invoerde om leerkrachten te ontmoedigen reffectaties te weigeren, niet het verwachte effect.

Vanuit wettelijk oogpunt beveelt het Rekenhof aan de statuten verder te codificeren, de terminologie die eigen is aan de reffectatieregelingen te harmoniseren, het besluit aan te nemen waarin de remediërende activiteiten worden omschreven en de mentoropdrachten op te nemen bij de pedagogische taken. Bovendien doet het Rekenhof een oproep om al het onderwijspersoneel opnieuw op dezelfde manier te behandelen en erop toe te zien dat de overheidsmiddelen goed worden besteed door het principe van de degressieve bezoldiging uit te breiden en toe te passen op alle leerkrachten in gedeeltelijk verlies van opdracht van lange duur.

Daarnaast is het Rekenhof van oordeel dat het beheerkader voor de reffectatiebewegingen niet efficiënt is gelet op de aan dat proces gekoppelde operationele en strategische doelstellingen.

De reffectatieplanningen en -structuren zijn inadequaat en laten geen ruimte om de vertragingen bij de toewijzingen terug te dringen of het grootste deel van de reffectaties te realiseren voordat het schooljaar begint. Ze zijn niet bevorderlijk voor een mobiliteitsdynamiek tussen de diverse netwerken. De informatiesystemen zijn gebrekkig en beletten een gestructureerde gegevensuitwisseling tussen de verschillende actoren of optimalisatie van de toegekende resources. De interne controles volstaan niet om ongerijmdheden tussen de verschillende informatiebronnen met betrekking tot de verliezen van opdracht en reffectaties op te sporen en op te lossen. De voor metingen gehanteerde indicatoren en de evaluaties van het proces vertonen leemten; op basis ervan kan slechts gedeeltelijk worden aangegeven of de doelstellingen van de Franse Gemeenschap worden gehaald.

Op het vlak van de performantie beveelt het Rekenhof aan te anticiperen op de reffectatiebewegingen door de planningen te herzien en de berekening van de begeleidingslestijden te vereenvoudigen. Tegelijk moet de administratie *in real time* worden geïnformeerd over de verwachte toewijzingen van betrekkingen bij de instellingen. Ook

beveelt het Rekenhof aan de operationele structuren te vereenvoudigen en verder na te denken over de uitwerking van gemeenschappelijke procedures of de implementering van gemeenschappelijke organen voor alle netwerken. Het herhaalt zijn in vorige audits geformuleerde aanbevelingen en herinnert aan de middelen die onontbeerlijk zijn voor de indienststelling van een informatiesysteem voor het geïntegreerd onderwijs. Tot slot beveelt het aan de actieplannen regelmatig op te volgen en nauwkeurige streefwaarden voor verbetering toe te voegen aan de beoogde doelstellingen door die waarden uit te splitsen per onderwijsnetwerk.

Reacties van de ministers

In hun respectieve reacties wezen de ministers erop zich globaal gezien te kunnen vinden in de vaststellingen en aanbevelingen van het Rekenhof. Ze vestigden de aandacht op het feit dat de meeste maatregelen die de administratie en de ministeriële autoriteit voorzien als oplossingen voor vele van die vaststellingen, nauw samenhangen met de afronding van IT-projecten die onontbeerlijk zijn om tegemoet te komen aan de voornoemde aanbevelingen (met inbegrip van de harmonisering van de statutaire begrippen en de vereenvoudiging van de structuren).

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag "Reaffectatie van leerkrachten met verlies van opdracht binnen de Franse Gemeenschap" werd aan het Parlement van de Franse Gemeenschap bezorgd. Het verslag, de samenvatting en dit persbericht zijn beschikbaar op www.rekenhof.be.